

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 263/2022-68

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavných sťažnostiach sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED]

██████████, zastúpených JUDr. Ladislavom Lukáčom, advokátom, Hlavná 17, Prešov, proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 6Co/179/2018-2460 zo 14. marca 2019 takto

r o z h o d o l :

1. Konanie o ústavnej sťažnosti ██████████, ██████████, ██████████, ██████████, ██████████ a ██████████ **z a s t a v u j e .**
2. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavné sťažnosti sťažovateľov, skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. júna 2019 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľov zastúpených JUDr. Michalom Feciľakom, advokátom, Jesenná 8, Prešov, vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny, práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 ústavy a čl. 37 ods. 2 listiny uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6Co/179/2018-2460 zo 14. marca 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).
2. Ústavnému súdu bola 19. júna 2019 doručená aj ústavná sťažnosť sťažovateľov zastúpených JUDr. Ladislavom Lukáčom, advokátom, Hlavná 17, Prešov, vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny, práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu a práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 ústavy a čl. 37 ods. 2 listiny napadnutým uznesením krajského súdu.
3. Ústavný súd uznesením pléna č. k. PLs. ÚS 15/2020 z 2. apríla 2020 rozhodol o spojení uvedených ústavných sťažností na spoločné konanie, keďže z ich obsahu vyplýva, že spolu skutkovo a právne súvisia.
4. Z obsahu ústavných sťažností a priložených príloh vyplýva, že v konaní vedenom pod sp. zn. 13C/141/2005 začatom na základe žaloby mesta Prešov (ďalej len „žalobca“), ktorou sa proti sťažovateľom domáhalo určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, Okresný súd Prešov (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 13C/141/2005-1141 z 5. júna 2013 žalobu zamietol, a zároveň vyslovil, že o trovách konania rozhodne do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. O odvolaní žalobcu proti uvedenému rozsudku okresného súdu rozhodol krajský súd rozsudkom

č. k. 6Co/122/2013-1184 z 11. marca 2014, ktorým rozsudok okresného súdu potvrdil s výnimkou zamietnutia žaloby proti žalovanej Slovenskej republike, zrušil rozsudok v časti zamietnutia žaloby proti Slovenskej republike a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Okresný súd po predchádzajúcich dvoch rozhodnutiach o trovách konania, ktoré boli zrušené, napokon o náhrade trov konania rozhodol piatym výrokom uznesenia č. k. 13C/141/2005-2346 z 12. októbra 2018 tak, že „Vo vzťahu medzi žalobcom a žalovanými v 1. až 67. rade a 69. až 71. rade, vrátane [REDAKOVANÉ] zúčastnenej na konaní do právoplatného skončenia konania vo veci samej na strane žalovaných, žiadnej zo strán nárok na náhradu trov konania nepriznáva.“

5. Na základe odvolania „žalovaných v 1. až v 4. rade, 8. až 13., 16. až 18., 20., 21., 22., 26. až v 28., 30. až v 36., 42., v 44. až 50., 54. až v 56. až v 58., v 60. až v 62., v5a., 5b., 5c., 5d., 5f., 7a. až 7c., 15a. až 15c., 23a. až 25., 29., 39a, 39b., 41a., 41b., 51. až 53., 59., 64. až 67. rade a vedľajšieho intervienta“ proti uvedenému uzneseniu okresného súdu krajský súd napadnutým uznesením rozhodol takto:

«II. Mení sa uznesenie tak, že sa odvolateľom priznáva náhrada trov právneho zastúpenia nasledovne:

1. Odvolateľom zastúpeným JUDr. Ladislavom Lukáčom za úkony právnej služby vyúčtované podaním z 16. 4. 2014 s výnimkou úkonov: vyjadrenie z 1. 12. 2008, vyjadrenie z 1. 12. 2009, vyjadrenie z 14. 5. 2010, vyjadrenie z 26. 6. 2012, vyjadrenie z 2. 7. 2012, vyjadrenie z 30. 8. 2012

2. Odvolateľom zastúpeným JUDr. Michalom Fecil'akom, vrátane vedľajšieho účastníka za úkony vyúčtované podaním zo 17. 4. 2014 s výnimkou úkonov: vyjadrenie z 1. 12. 2009, vyjadrenie z 18. 3. 2013, vyjadrenie z 14. 5. 2013

s tým, že

A. U všetkých odvolateľov sa použije k nezidentifikovanej ploche základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby trinástina výpočtového základu a súčasne

B. U všetkých odvolateľov sa pri každom úkone právnej služby použije k zidentifikovanej ploche základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vychádzajúca z tarifnej hodnoty zidentifikovaných pozemkov, ktorým korešpondujú pozemky pod parcelným označením [REDAKOVANÉ]

[REDAKOVANÉ], teraz zapísané na [REDAKOVANÉ], k. ú. [REDAKOVANÉ] a súčasne

C. U každého odvolateľa zo žalovaných sa vychádza z hodnoty len jeho podielu a súčasne

D. Zohľadní sa pravidlo pre priznávanie náhrady trov konania pri spoločných úkonoch právnej služby znížením odmeny z dôvodu spoločného úkonu.

III. Náhrada trov odvolacieho konania sa nepriznáva.»

6. Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia uviedol, že žalovaní uplatňujú trovy konania v miliónoch eur, a to bez akejkoľvek reflexie či konzekvencie na princípy súkromného práva. Ide o podstatnú časť rozpočtu jedného z najväčších miest na Slovensku. Náhrada trov už raz bola právoplatne uzavretá bez priznania náhrady žalovaným. Dovolací súd v kasačnom rozhodnutí nasmeroval relevanciu na pomery žalovaných. Mohlo by sa zdať, ako keby dovolací súd k výške nemal výhradu. Krajský súd tomu neuveril, pretože okolnosti rozhodovania trov, najmä ich výška, už atakujú dôležité princípy súkromného práva a sú doslova útokom na demokraciu a ústavné princípy štátu. Navyše, tak extrémne čiastky v porovnaní s relevanciou úkonov sa akoby žiadali takmer za nič, pretože obsahom spisu a podstatou skutkových argumentácií a zisťovania súdu nie je precízny vývoj histórie vlastníctva. Podstatnú časť spisu o určenie vlastníckeho práva tvoria listiny, akými sú plnomocenstvá, špecifikácia trov konania, kópie listín, dedičské rozhodnutia, vyjadrenia s opakujúcou sa procesnou obranou. Krajský súd je preto presvedčený, že nezmiernenie sa dovolacieho súdu k samotnej výške tvrdených trov ešte neznamená, že sa s miliónovými trovami dovolací súd stotožnil, ale že len kasačne sústredil vec na jednu z dôležitých okolností, akou sú pomery žalovaných. Podľa krajského súdu výška trov uplatnených odvolateľmi je evidentne prehnaná a je evidentným právne nesprávnym krokom (faux pas).

7. Krajský súd v rámci svojej argumentácie ďalej uviedol, že časť predmetu sporu je zidentifikovaná plocha a časť nie. Na účely trov konania [trinástiny výpočtového základu; § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov] treba vychádzať po prvé: z tej časti, ktorej hranice sa nedajú presne určiť. Ide o nezameraný, nezidentifikovaný pozemok, ktorého výmera sa postupne znižuje tým, že sa postupne zameriavajú menšie časti podľa potrieb praktického života a tým sa „odkrojuje“ z pôvodného pozemku, ktorému v dávnej minulosti korešpondovala parcela [REDAKOVANÉ] s pozemnoknižnou „výmerou“ 422 196 m². Pri tomto predmete nie je možné bez nadmerných ťažkostí zistiť výmeru spornej plochy, a preto ani jeho presnú hodnotu. Podľa názoru odvolacieho súdu žiadna strana nesmie doplacať na to, že dôverovala právnej úprave o trovách konania založenej na neurčitom predmete konania. Ak by aj po skončení veci samej došlo k identifikácii a zisteniu presnej výmery (tým aj hodnoty), už by na účely trov konania bolo neskoro [úkony boli vykonané počas konania vo veci samej počas sporu o (čiastočne) nezidentifikovanom predmete sporu]. Nestačilo by preto, ak by odvolatelia dodatočne (po skončení sporu) doložili geometrický plán s výkazom výmer. Po druhé: treba za základ stanovenia sadzby úkonu právnej služby vychádzať súčasne aj z ďalšieho predmetu sporu, a to toho pozemku, ktorého hranice sú zidentifikované, jeho výmera určitá, a tak je jeho hodnota zistiteľná. Odvolatelia na podporu svojej obrany opakovane argumentovali, že svojho vlastníctva k tomu istému predmetu konania sa domáhajú v osobitnom konaní. Takto sa možno podľa krajského súdu dopracovať k presnej výmere pozemku na účely zistenia sadzby, ktorému korešponduje parcelné označenie [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], teraz zapísané na [REDAKOVANÉ], k. ú. [REDAKOVANÉ].

8. Krajský súd tiež konštatoval, že pre súd prvej inštancie bude ďalej dôležité priznať každému odvolateľovi náhradu trov, vychádzajúc z predmetu sporu, ktorý sa viaže na toho-ktorého odvolateľa, a tým je jeho podiel (x/2176). Práve tu sa podľa súdu javí základ extrému pri nárokovaní si náhrady trov konania, keď odvolatelia si naučtovali trovy advokáta nie každý zo svojho podielu, ktorý bránili, ale každý z celého urbáru. Tak došlo k naučtovaniu až absurdnej výšky trov konania v miliónových hodnotách. Predmetom sporu pre každého odvolateľa je jeho podiel, a nie u každého celý urbár. Žiadny z odvolateľov – urbárnikov nevlastní z urbáru 100/100. Urbárnici nie sú bezpodieloví spoluvlastníci celého majetku. Povaha podielového spoluvlastníctva umožňuje považovať každého spoluvlastníka za vlastníka celej veci len v rozsahu jeho ideálneho podielu (§ 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Tomu zodpovedá aj obrana zo strany každého spoluvlastníka ohľadne jeho podielu. To má zásadný význam, pretože hodnota jedného úkonu právnej služby z podielu toho-ktorého odvolateľa nezodpovedá účtovanej čiastke 17 909,65 eur, ale v rozsahu zodpovedajúcom podielu každého odvolateľa, ktorý si bránil, a to je (pri menovateli x/2176) pár sto eur.

9. Krajský súd sa stotožnil so súdom prvej inštancie o neúčelnosti úkonov právnej služby, ale len vyjadrení, ktoré mohli advokáti odvolateľov vykonať aj na nasledujúcich pojednávaniach či v rámci iných podaní a ktoré tak boli neúčelné a rapídne smerovali k navýšeniu celej odmeny právnej služby.

10. Predmetom konania je spor o vlastníctvo k pozemku, ktorému zodpovedá časť pôvodného urbárskeho majetku, teda žiadnej stavby. Vo vzťahu k stavbe je potrebné podľa krajského súdu vychádzať nie izolovane len z petitu, ale z obsahu celých podaní v spojení so žalobcom doloženými administratívnymi rozhodnutiami viažucimi sa len a len na pozemok. Označenie stavby zjavne pomáhalo identifikovať predmet sporu, nie ho vyrába, a preto neskoršie podanie je potrebné považovať, čo sa týka stavby, za spresňujúce, a nie za späťvzatie.

11. Pokiaľ ide o trovy odvolacieho konania, krajský súd v odôvodnení uviedol, že v rámci odvolacieho konania odvolatelia oproti uplatňovaným trovám v miliónoch eur boli úspešní len v „zlomku“ a trovy odvolacieho konania ani neuplatnili.

II.

Argumentácia sťažovateľov

12. Sťažovatelia v ústavných sťažnostiach zhodne uvádzajú, že krajský súd o nároku na náhradu trov konania nerozhodol v súlade so zákonom, keď vychádzal z toho, kto je na strane žalobcu, pričom zdôraznili, že v rámci občianskoprávných vzťahov majú účastníci rovnaké postavenie a nie je možné, aby jedna zo strán sporu (žalobca) bola zvýhodnená, a to z dôvodu veľkosti oproti iným mestám Slovenskej republiky, či z dôvodu celkovej výšky trov konania, resp. z dôvodu verejného záujmu.

13. Za nepreskúmateľný a zmätočný sťažovatelia považujú výrok II ods. 2. písm. B napadnutého uznesenia, v ktorom krajský súd neuviedol všetky „zidentifikované“ pozemky tak, ako to vyplýva z vykonaného dokazovania, a to tie, ktoré boli prvotne zapísané na [REDAKOVANÉ], k. ú. [REDAKOVANÉ], ktorých výmera po ROEP v k. ú. [REDAKOVANÉ] bola spolu 11 154 m², čo pri viazanosti súdu prvej inštancie právnym názorom odvolacieho súdu bude mať pri rozhodovaní súdom prvej inštancie

o výške trov konania za následok nepriznanie trov konania žalovaným za vo výroku „neuvedené pozemky“ s výmerou 10 284 m² (rozdiel medzi v konaní „zidentifikovanými“ pozemkami s výmerou 11 154 m² a pozemkami spolu s výmerou 870 m² – uvedenými krajským súdom vo výroku II ods. 2 písm. B napadnutého uznesenia), ktorých všeobecná hodnota predstavuje v zmysle znaleckého posudku č. 9/2013 z 20. januára 2013 sumu vo výške 567 882,48 eur. Sťažovatelia vytkli, že krajský súd nijako neodôvodnil, prečo vo výroku neuviedol všetky pozemky prvotne zapísané na [REDAKOVANÉ], k. ú. [REDAKOVANÉ].

14. Sťažovatelia, zastúpení advokátom JUDr. Michalom Feciľakom, vidia nezákonný postup krajského súdu aj v tom, že im nepriznal nárok na náhradu trov konania za úkony predchádzajúcich advokátov, a to JUDr. Jána Garaja a JUDr. Zuzany Molokáčovej, a takisto v tom, že im nepriznal nárok na náhradu trov konania za stavbu mestskej komunikácie, ku ktorej sa žalobca domáhal určenia vlastníckeho práva odo dňa podania žaloby do 8. decembra 2009, keď nadobudlo právoplatnosť uznesenie okresného súdu č. k. 13C/141/2005 z 19. októbra 2009 o zmene petitu žaloby.

15. Krajský súd rozhodol podľa sťažovateľov v rozpore so zákonom aj tým, že im nepriznal nárok na náhradu trov konania za vyjadrenia vo veci okrem ich vyjadrenia k znaleckému posudku.

16. Čo sa týka výroku II ods. 2. písm. C napadnutého uznesenia, podľa ktorého „*U každého odvolateľa zo žalovaných sa vychádza z hodnoty len jeho podielu*“, sťažovatelia uvádzajú, že aj v tejto časti je rozhodnutie krajského súdu nepreskúmateľné a zmätočné, keďže žalobca sa v konaní domáhal určenia vlastníckeho práva k pozemkom ako celku, a nie k spoluvlastníckym podielom jednotlivých žalovaných, podľa výšky ich spoluvlastníckych podielov. Zároveň vo vzťahu k intervenientovi na strane žalovaných, [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], ktorý na sporných pozemkoch nemá žiaden podiel, by potom tento intervenient nemal nárok na náhradu trov konania vôbec.

17. Podľa sťažovateľov je napadnuté uznesenie krajského súdu v rozpore aj s princípmi právnej istoty a legitímneho očakávania, keďže krajský súd vo svojich iných rozhodnutiach priznáva úspešnej strane sporu nárok na náhradu trov konania vtedy, ak je predmet konania oceneľný v peniazoch, nie „zidentifikovateľný“, ako je tomu v prejednávanej právnej veci.

18. Za rozporný so zákonom považujú sťažovatelia aj III. výrok napadnutého uznesenia, ktorým krajský súd sťažovateľom ako úspešným odvolateľom nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

19. Vzhľadom na uvedené sťažovatelia v petite ústavných sťažností zhodne navrhujú, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálezom vyslovil porušenie ich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 ústavy a čl. 11 ods. 1, čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 2 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením krajského súdu, aby napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a aby sťažovateľom priznal náhradu trov konania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavných sťažností

20. Spoločné konanie o ústavných sťažnostiach sťažovateľov je vedené u sudcu spravodajcu Martina Vernarského, ktorý je v zmysle čl. II bodu 3 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej

republiky na obdobie od 1. januára 2022 do 31. decembra 2022 (ďalej len „rozvrh práce“) členom tretieho senátu ústavného súdu, ktorého ďalšími členmi sú sudcovia Robert Šorl a Peter Straka (predseda senátu).

21. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 474/2021-5 z 21. septembra 2021 rozhodol, že sudca tretieho senátu ústavného súdu Peter Straka je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 1055/2019.

22. Podľa čl. III bodu 1 písm. b) rozvrhu práce zastupuje vylúčeného predsedu tretieho senátu ústavného súdu Petra Straku v tejto veci Jana Laššáková, predsedníčka druhého senátu ústavného súdu. Vec bola z uvedených dôvodov rozhodovaná tretím senátom ústavného súdu v zložení, ktoré je uvedené v záhlaví tohto uznesenia.

III.1.

23. Ústavný súd v súvislosti s prípravou predbežného prerokovania ústavných sťažností podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) zistil, že sťažovateľka [REDAKOVANÉ] zomrela [REDAKOVANÉ], sťažovateľ [REDAKOVANÉ] zomrel [REDAKOVANÉ], sťažovateľ [REDAKOVANÉ] zomrel [REDAKOVANÉ], sťažovateľ [REDAKOVANÉ] zomrel [REDAKOVANÉ], sťažovateľka [REDAKOVANÉ] zomrela [REDAKOVANÉ] a sťažovateľ [REDAKOVANÉ] zomrel [REDAKOVANÉ].

24. Podľa § 62 zákona o ústavnom súde ak tento zákon v piatej a šiestej časti neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, vzťahuje sa na konanie pred ústavným súdom podľa povahy veci primerane Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“).

25. Podľa § 63 ods. 1 CSP ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať.

26. Z charakteru konania o sťažnosti pred ústavným súdom podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, predmetom ktorého je ochrana základných práv a slobôd, ktorých povaha je výsostne osobná, vyplýva, že táto ochrana v zásade neprechádza na iné osoby. V prípade konania o ústavnej sťažnosti ide preto o konanie, ktorého povaha po smrti sťažovateľov domáhajúcich sa aj práv nemajetkovej povahy zásadne nedovoľuje, aby sa v ňom pokračovalo. Sťažovatelia sa síce domáhajú okrem uvedených práv aj práv majetkovej povahy, avšak z ďalšej časti odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplynie, že nedošlo k neprípustnému zásahu ani do týchto práv. Vzhľadom na to ústavný súd konanie o ústavnej sťažnosti uvedených sťažovateľov z dôvodu ich úmrtia zastavil pri použití už citovaného ustanovenia CSP.

III.2.

27. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, II. ÚS 172/2011, I. ÚS 143/2014).

28. Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 151/05). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (I. ÚS 13/01, I. ÚS 120/04).

29. Z postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

30. Ústavný súd pri posudzovaní sťažností, ktoré smerujú proti rozhodnutiam všeobecných súdov v častiach, ktoré sa týkajú problematiky (náhrady) trov konania, t. j. problematiky, ktorá má vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickú povahu, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k prípadnému zrušeniu napadaného výroku o trovách konania sa uchýľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu (resp. práva na spravodlivé súdne konanie) zvlášť extrémnym spôsobom, alebo ak zistí, že napadnutým rozhodnutím došlo zároveň aj k nepripustnému zásahu do iných ústavou garantovaných práv (m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

31. Vychádzajúc z mantinelov možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, sa ústavný súd oboznámil s tými časťami odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu, ktoré boli pre posúdenie dôvodnosti ústavných sťažností podstatné.

32. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľov týkajúcu sa zvýhodnenia žalobcu ako strany sporu z dôvodu jeho veľkosti oproti iným mestám Slovenskej republiky, z dôvodu celkovej výšky trov konania, resp. z dôvodu verejného záujmu, ústavný súd konštatuje, že argumentácia krajského súdu v napadnutom uznesení ohľadom výšky požadovaných trov v miliónoch eur, čo už atakuje „*dôležité princípy súkromného práva*“ a je „*doslova útokom na demokraciu a ústavné princípy štátu*“, má skôr doplnujúci charakter v záujme zdôraznenia absurdnosti požadovaných trov. V kontexte celého odôvodnenia napadnutého uznesenia nemožno v žiadnom prípade tvrdiť, že by krajský súd akokoľvek zvýhodnil žalobcu ako stranu sporu oproti sťažovateľom.

33. Ohľadom K námietke sťažovateľov o nepreskúmateľnosti a zmätočnosti výroku II ods. 2 písm. B napadnutého uznesenia, v ktorom krajský súd neuviedol všetky „zidentifikované“ pozemky tak, ako to vyplýva z vykonaného dokazovania, ústavný súd konštatuje, že ako už viackrát uviedol, v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nepôsobí ako skutkový súd. Aj keď sa nezahrnutie sťažovateľmi uvádzanej parcely s výmerou 10 284 m² do predmetnej časti výroku môže javiť vzhľadom na tvrdené skutočnosti ako sporné, ústavný súd nebude túto otázku skúmať, keďže nie je skutkovým súdom. Navyše je potrebné zdôrazniť, že napadnuté uznesenie je rozhodnutím o trovách konania, pričom ústavný súd do rozhodnutí o trovách konania vstupuje iba výnimočne (bod 30). Z ústavnej sťažnosti a jej príloh pritom nie je zrejmé, či sťažovateľmi uvádzaná parcela bola skutočne „zidentifikovaná“, teda či mala byť zahrnutá do predmetnej časti výroku. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd v okolnostiach danej veci uzatvára, že predmetná argumentácia sťažovateľov nemôže viesť k záveru o ústavnej neudržateľnosti napadnutého uznesenia. To platí aj vo vzťahu k argumentácii sťažovateľov zastúpených advokátom JUDr. Michalom Fecíľakom, ktorí vidia nezákonný postup krajského súdu tiež v tom, že im nepriznal nárok na náhradu trov konania za úkony predchádzajúcich advokátov, a to JUDr. Jána Garaja a JUDr. Zuzany Molokáčovej.

34. Pokiaľ sťažovatelia vytykajú nepriznanie nároku na náhradu trov konania za stavbu mestskej komunikácie, krajský súd sa k tomu relevantne vyjadril v tom zmysle, že „*predmetom konania je spor o vlastníctvo k pozemku, ktorému zodpovedá časť pôvodného urbárskeho majetku; teda žiadnej stavby. Vo vzťahu k stavbe je treba vychádzať nie izolovane len z petitu, ale z obsahu celých podaní v spojení so žalobcom doloženými administratívnymi rozhodnutiami viažucimi sa len a len na pozemok (porov. uznesenie NS SR vo veci 3Cdo 219/2007). Označenie stavby zjavne pomáhalo identifikovať predmet sporu, nie ho vyrába, a preto neskoršie podanie je treba považovať čo do stavby za spresňujúce a nie za späťvzatie.*“.

35. Napadnuté uznesenie je riadne odôvodnené aj vo vzťahu k námietke sťažovateľov o nepriznaní nároku na náhradu trov konania za ich vyjadrenia vo veci. Krajský súd k tomu argumentoval neúčelnosťou úkonov právnej služby, a to vyjadrení, ktoré mohli advokáti sťažovateľov vykonať aj na nasledujúcich pojednávaniach či v rámci iných podaní a ktoré tak boli neúčelné a rapídne smerovali k navýšeniu celej odmeny právnej služby.

36. Sťažovatelia namietajú aj nepreskúmateľnosť a zmätočnosť výroku II ods. 2. písm. C napadnutého uznesenia, podľa ktorého „*U každého odvolateľa zo žalovaných sa vychádza z hodnoty len jeho podielu*“. Ich argumentácia v tomto smere, že žalobca sa v konaní domáhal určenia vlastníckeho práva k pozemkom ako celku, a nie k spoluvlastníckym podielom jednotlivých žalovaných, nijako neobstojí, pričom k tomu krajský súd logicky a zmysluplne uviedol, že práve tu sa javí základ extrému pri nárokovani si náhrady trov konania, keď sťažovatelia si naučtovali trovy advokáta nie každý zo svojho podielu, ktorý bránili, ale každý z celého urbáru. Tým došlo k naučtovaniu až absurdnej výšky trov konania v miliónových hodnotách, pričom predmetom sporu pre každého sťažovateľa je jeho podiel, a nie u každého celý urbár. Podľa názoru ústavného súdu neobstojí ani argument sťažovateľov, že vo vzťahu k intervenientovi na strane žalovaných, ktorý na sporných pozemkoch nemá žiaden podiel, by potom tento intervenient nemal nárok na náhradu trov konania vôbec. Z predmetnej časti výroku napadnutého uznesenia totiž vyplýva, že hodnota podielu ako východisko pre určenie náhrady trov sa vzťahuje iba na odvolateľov z radov žalovaných, teda nie na intervenienta.

37. Pokiaľ ide o nepriznanie náhrady trov odvolacieho konania sťažovateľom ako úspešným odvolateľom, krajský súd ho odôvodnil predovšetkým tým, že v rámci odvolacieho konania sťažovatelia oproti uplatňovaným trovám v miliónoch eur boli úspešní len v „zlomku“. Aj v tejto časti je napadnuté uznesenie ústavne udržateľné.

38. Závery krajského súdu sú v napadnutom uznesení riadne zdôvodnené, uznesenie nevykazuje znaky zjavnej neodôvodnenosti ani arbitrárnosti. Ústavný súd tak nezistil také zásahy do práv sťažovateľov, ktoré by boli z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné. Rovnako nemožno dospieť ani k záveru, že by bol výklad krajského súdu z ústavného hľadiska neospravedlňiteľný a neudržateľný v takej miere, aby v dôsledku toho mohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľmi označených práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Právne posúdenie veci sťažovateľov zo strany krajského súdu je ústavne akceptovateľné a nemá znaky svojvôle alebo arbitrárnosti.

39. Skutočnosť, že krajský súd v napadnutom uznesení zaujal právny názor, s ktorým sa sťažovatelia nestotožňujú, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (II. ÚS 122/05). Podľa názoru ústavného súdu sa krajský súd v napadnutom uznesení takéhoto výkladu či aplikácie zákonného predpisu nedopustil.

40. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia tiež dospel k záveru, že z jeho odôvodnenia nemožno vyvodit' nič, čo by signalizovalo, že by mohlo dôjsť k neprípustnému zásahu do práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu a práva podľa čl. 47 ods. 2 ústavy a čl. 37 ods. 2 listiny, keďže krajský súd v posudzovanom prípade ústavne konformným spôsobom interpretoval a aplikoval relevantné právne normy. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že medzi napadnutým uznesením a tvrdým porušením označených práv neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by zakladala možnosť vysloviť porušenie týchto práv po prijatí ústavných sťažností na ďalšie konanie.

41. Sťažovatelia, zastúpení JUDr. Michalom Feciľakom, podaniami z 12. apríla 2021 a 13. apríla 2021 doplnili svoju argumentáciu k nimi podanej ústavnej sťažnosti, a to vo vzťahu k rozhodnutiu krajského súdu o trovách odvolacieho konania, ako aj ohľadom nerozhodnutia o trovách dovolacieho konania. K tomu ústavný súd uvádza, že sťažovatelia, zastúpení JUDr. Michalom Feciľakom, v ústavnej sťažnosti doručenej ústavnému súdu 12. júna 2019 vo vzťahu k rozhodnutiu o trovách odvolacieho konania uviedli iba, že ho považujú za rozporné so zákonom bez ústavnoprávne relevantnej argumentácie a k trovám dovolacieho konania sa nevyjadrili vôbec. Uvedený postup sťažovateľov, ktorí doplnili predmetnú argumentáciu po uplynutí lehoty na podanie ústavnej sťažnosti, obchádza účel § 124 prvej vety zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu a toho, že zmeškanie tejto lehoty nemožno odpustiť. Navyše, ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že podľa § 45 zákona o ústavnom súde je rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania viazaný.

42. Na základe uvedených skutočností ústavný súd ústavné sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnené.

43. Vzhľadom na odmietnutie ústavných sťažností v celom rozsahu neprichádzalo už do úvahy rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľov obsiahnutých v petitoch ústavných sťažností.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. mája 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu